

LEXNOVA NYHETER

HD: Inte rättvis rättegång dölja att läkar-vittne var häktad

Publicerad
20 MAR 2024

En läkare hördes som vittne i hovrätten via videolänk. Åklagaren och hovrätten men inte den tilltalade visste att läkaren var häktad. HD anser därför att åklagaren och den tilltalade inte var likställda i processen och den tilltalade hade inte fullgoda möjligheter att försvara sig mot åtalet.

Åklagaren åtalade en kvinna för grov misshandel bestående i att hon stuckit sin dåvarande make i magen med en kniv. Hon åtalades även för grovt barnfridsbrott eftersom åklagaren menade att parets son hade bevittnat händelsen. Kvinnan förnekade och menade att stickskadan måste ha uppstått genom att mannen tog tag i hennes handleder och drog henne mot sig.

Malmö tingsrätt konstaterade att enligt det rättsmedicinska yttrandet var skadebilden förenlig även med den tilltalades uppgifter. Med hänsyn till det och vad som i övrigt hade framkommit ansåg domstolen att åtalet inte var styrkt och frikände kvinnan.

I Hovrätten över Skåne och Blekinge åberopades i huvudsak samma bevisning som i tingsrätten. Vid huvudförhandlingen genomfördes dock ett vittnesförhör via videolänk med den läkare som hade opererat mannen. Vid huvudförhandlingen i tingsrätten hade hans uppgifter enbart redovisats genom en uppläsning av vad som fanns antecknat i förundersökningsprotokollet.

Vid tidpunkten för huvudförhandlingen i hovrätten var läkaren häktad för grovt narkotikabrott, vilket åklagaren kände till. Även hovrätten hade kännedom om att läkaren var häktad men inte för vilken typ av brottslighet. Däremot hade försvaret inte fått någon information om att läkaren var häktad. Hovrätten, som bland annat tog fasta på läkarens uppgift om att det sannolikt krävts viss kraft för att åstadkomma skadan, ändrade tingsrättens dom och dömde den tilltalade för grov misshandel och grovt barnfridsbrott till fängelse i två år.

Den tilltalade har i Högsta domstolen anfört att hon inte visste att läkaren var häktad misstänkt för grovt

narkotikabrott. Detta har gjort att hon inte har haft möjlighet att ställa frågor som hade kunnat påverka bedömningen av läkarens trovärdighet och därmed tillförlitligheten av hans uppgifter.

Riksåklagaren gav in ett beslut från Åklagarmyndighetens tillsynsavdelning där det framgår att den åklagare som ansvarade för målet i hovrätten borde, utifrån ett objektivitetsperspektiv, ha informerat den tilltalade och försvararen om att läkaren var frihetsberövad vid tidpunkten för vittnesmålet samt vad misstankarna gällde. Riksåklagaren har dock anfört att åklagarens underlåtenhet att informera den tilltalade och försvararen inte har haft någon inverkan på utgången i målet.

Det håller inte Högsta domstolen med om. HD påminner om att det i 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen anges att en rättegång ska genomföras rättvist och inom skäligen tid. Begreppet rättvis rättegång omfattar de grundläggande rättssäkerhetsprinciperna att förfarandet ska vara objektivt och kontradiktoriskt samt att parterna ska vara likställda i processen.

Detta innefattar en rätt att ta del av och få tillfälle att yttra sig över all utredning i målet, att få tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar samt att förhöra eller låta förhöra vittnen. Det handlar alltså om att ge rättvisa villkor och förutsättningar i processen.

Frågan om kravet på en rättvis rättegång är uppfyllt bedöms mot bakgrund av rättegången i dess helhet. Objektivitetsprincipen utgör också enligt artikel 6 i Europakonventionen, som reglerar frågan om en rättvis rättegång, en grundförutsättning för att ett brottmålsförfarande ska anses vara rättssäkert. En särskild aspekt av kravet på en rättvis rättegång är att det endast är under mycket speciella förhållanden som ett vittnesmål får genomföras på ett sådant sätt att den tilltalades försvarare berövas möjligheten att ställa frågor som syftar till att visa att den som hörs till exempel är fördomsfull, fientligt inställd till den tilltalade eller allmänt opålitlig. (Se *Pesukic v. Switzerland*, no 25088/07, 6 december 2012, p. 45 och *Hans Danelius m.fl., Mänskliga rättigheter i Europeisk praxis*, 6 uppl. 2023, s. 340.)

Högsta domstolen anser att det förhållandet att samtliga parter i målet inte hade tillgång till informationen skapade i sig en obalans i processen. Läkaren hördes om de iakttagelser som han hade gjort i sin yrkesroll och om sin yrkesmässiga bedömning. Hovrätten har lagt vikt vid läkarens uppgifter, men den tilltalade kvinnan och hennes försvarare fick under förhöret med honom inte möjlighet att överväga om det förhållandet att han var häktad för grovt narkotikabrott kunde påverka hans vittnesmål och de kunde inte heller ställa frågor i syfte att utröna sådan påverkan.

Sammantaget har åklagaren och den tilltalade inte varit likställda i processen och kvinnan har inte haft fullgoda möjligheter att försvara sig mot åtalet. De brister som har förekommit när det gäller kraven på en rättvis rättegång är sådana att hovrättens dom bör undanröjas och målet återförvisas dit för ny handläggning.

Mikael Kindbom

Instans: Högsta domstolen

Rättsområden: [Europakonventionen](#), [Brott mot person](#), [Advokat](#), [Straffprocess](#), [Åklagare](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter